

KULTURMINNER OMKRING VALLE KIRKE

Dronninghaugen

kalles den haugen som ligger ved elven rett sør for Valle kirke. Det er trolig en gravhaug fra vikingtid (ca. 750-1000 e.Kr.). Det er ikke gjort noen funn i Dronninghaugen, og vi vet ikke hvorfor den har fått dette navnet. Under 2. verdenskrig grov tyskerne skyttergraver i haugen. Siden er den blitt restaurert, og har fått tilbake sin opprinnelige form.

Valle kirke

Den eldste kirken vi kjenner til på Valle er omtalt første gang i 1390, i et brev fra Å sogn i Lyngdal. Vi vet ikke hvor den stod eller hvordan den så ut, annet enn at det trolig var en trekirke.

Presten Peder Claussen Friis bygde en ny trekirke i 1577, i nordenden av kirkegården. Det var opprinnelig en langkirke, som siden ble påbygd flere ganger.

I 1792 ble denne kirken revet, og dagens kirke ble oppført. Det var folk fra Sjølingstad som stod for byggingen. De gjorde et så godt arbeid at de ble viden kjent, og de bygde senere mange hus i dalen.

Peder Claussen Friis (1545-1614)

var prest i Valle kirke fra 1566. Gustav Vigelands monument over ham ble reist i 1938, og bygger på sagnet om at reformasjonspresten skal ha kastet et katolsk helgenbilde på elven. Samme motiv har billedhuggeren skåret i tresnitt.

Peder Claussen Friis kaster helgenbildet i elven.

Billedhuggeren Gustav Vigeland

ble konfirmert i Valle kirke i 1883.

Deler av inventaret i kirken er laget av hans farfar, Thore Olsen Ramsdalen og dennes bror Peder.

På kirkegården finnes gravstedene til Gustav Vigelands foreldre og eldste bror Theodor.

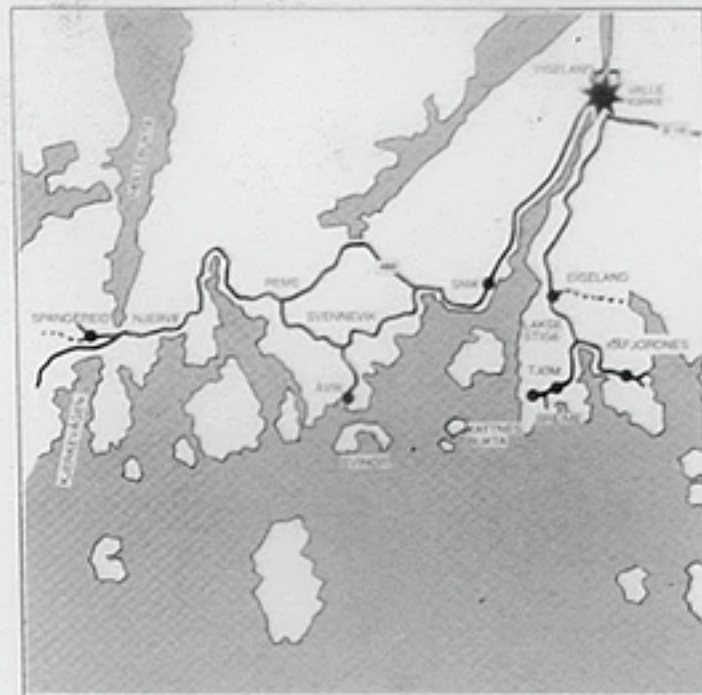
Stenene er tegnet av billedhuggeren og lagt ifølge hans ønske "på gravene uten fundament og rett over de dodes ansikter". Foreldrenes gravstener bærer inskripsjonene:

"ELISEUS. 1835-1886. FAR"

"ANNA. 1834-1907. MOR."

På de to pennetegningene til høyre har Gustav Vigeland illustrert sagnet om mannen fra Syrdal som fant helgenbildet flytenden på fjorden. Han tok det opp i båten og satte det på hjørneskapet hjemme på gården der folk i lange tider brukte å be til det.

The Queens Mound – Dronninghaugen

– is the name of the gravemound by the river just south of Valle Church. The grave is probably dated to the Viking Age (750-1000 AD). The origin of the name is unknown. The gravemound was partly destroyed during the War, but has been restored to its original size by the University Museum of National Antiquities.

The Church of Valle – Valle kirke

It is in written sources from 1390 that we for the first time learn about a church in Valle. The exact location is unknown. A new church was built in 1577 authorized by Peder Claussen Friis, a Protestant priest. In 1792 the church was again replaced by today's church. Local workmen built the present church.

The sculptor Gustav Vigeland

received confirmation in Valle Church in 1883. Part of the interior decoration was made by the artist's grandfather. The artist's parents and his elder brother Theodor were buried here. The parent's tombstones were designed by G. Vigeland. They carry the names "ELISEUS 1835-1886. FAR (father)" and "ANNA 1834-1907. MOR (mother)".

Peder Claussen Friis (1545-1614)

was ordained as priest of Valle Church in 1566. G. Vigeland honoured the Reformed priest with a monument that was placed by the road near the church in 1938 (main illustration). The monument describes a myth about P. Claussen Friis, who destroyed an image of a saint, by throwing it in the river.

The drawings by G. Vigeland illustrate the myth of a local farmer who found the image of the saint floating on the fjord. The story tells that the image was taken to his farm and placed in the living room where local people worshipped it for a long time.

GALLERI GUSTAV VIGELAND (1869-1943) I LINDESNES RÅDHUS VISER ARBEIDER AV BILLEDKUNSTNEREN

LINDESNES KOMMUNE
FYLKESKONSERVATOREN I VEST-AGDER 1992